

De Jong, Oek (1985), *Cirkel in het gras*. Roman. Amsterdam, Meulenhoff.

Het hoofdpersonage is Hanna Piccard (11), die voor twee jaar naar Rome trekt als correspondentente voor een Nederlands dagblad. Ze drinkt veel. (270) Ze heeft twee katten (Kees en Janneman (19)) die ze zwaar verdoofd heeft en zo heeft meegesmokkeld naar Rome (17, 78). Een oude liefde is Léon Brest (26), 'de man met wie ze negen jaar lang had willen trouwen' (27). In Rome leert ze de Amerikaanse (met Roemeense roots (28)) gewezen journalist en nu (amateur) beeldhouwer Joe Kurhajec kennen. Hij was in Amerika getrouwd en heeft uit dat huwelijk een dochter Joey (28), maar is weg van zijn vrouw. In Rome leert hij Rosa Ponti kennen (28), trouwt met haar en heeft bij haar twee kinderen: Laura en Pepe (29). Hij en Hanna beginnen niettemin een relatie. Hij

blijkt een Vietnamveteraan te zijn en dat vind ik maar een melig thema in dit boek dat daardoor zagezgd een beetje geëngageerd moet lijken. (39) Hij heeft een niet volgroeid armpje zoals de Duitse keizer Willem II (103): 'dat armpje van Kurhajec [...] zijn linkerarm: een slungelig en jongensachtig aanhangsel met een naar binnen gedraaid handje' (203); 'zijn mismaakte Amerikaanse beeldhouwer' (313, 323)

Via die Joe komt Hanna in contact met kunsthistoricus Andrea Simonetti (de jongste Caravaggio-specialist ter wereld (179); directeur van het Museo Nazionale d'Arte Moderna (313)) die met zijn dochter Leda een enigszins teruggetrokken en lichtelijk incestueus (178-179) leven leidt. Zijn vrouw, van wie hij gescheiden is, heet Marina, zij schildert en tekent (76). Voorts is er nog de cynische oudere vriend van Simonetti, Zucarelli: 'leerling' en 'leermeester' (314).

Er komt wat gratis engagement in door verwijzingen naar Vietnam, want Kurhajec is, zoals gezegd, een Vietnam-veteraan, maar dat wordt niet uitgewerkt. Op de achtergrond spelen de ontvoering van en de moord op Aldo Moro mee. Daaraan worden verhoudingsgewijs veel te veel bladzijden besteed (161). Hanna heeft een vriendin, Dita van der Waals (49, 80-81), maar ook dat wordt niet uitgewerkt. Er zijn nog wat nevenpersonages zoals Tonni Locantro (133). Er is, ten slotte, ook nog de belachelijke obsessie van Leda voor de zwemmer Jan Zocher (153).

Ik heb maar één zetfout opgemerkt: kangeroe in plaats van kangoeroe (160)

Sommige dingen zijn redelijk knap geformuleerd, maar met te veel woorden. Bijvoorbeeld de koffers op de transportband op het vliegveld (152).

Het is een van de meest saaie, oninteressante romans die ik in mijn hele leven gelezen heb. Veel te lang (431 bladzijden), veel te veel woorden, niets van intrige. Het afgezaagde liefdesverhaal van twee geliefden die elkaar aantrekken en afstoten. Buitengewoon vulgair (322) en geobsedeerd door seks (112, 167, 394). De laatste dertig bladzijden heb ik diagonaal gelezen want ik was het pseudo-filosofisch gezeik kotsbeu. Geef mij maar Conscience, die kon tenminste een spannend verhaal bedenken. Dit is complete flut. Destijds was ik enthousiast over de verhalenbundel *De hemelvaart van Massimo* en over *Opwaaiende zomerjurken* heb ik zelfs seminarie gegeven. Maar dit is een compleet waardeloos boek. Het doet mij denken aan de oeverloze woordenkramerij van Lara Taveirne en consoorten, maar nog erger. Er zit totaal geen structuur in. Veel wordt tot in den treure herhaald. De zogenaamde brieven zijn politieke of filosofische betogen van de auteur met veel te veel woorden. Ik vraag me af wie dit boek leest of gelezen heeft. In de toekomst: niemand. Sommige anderstalige citaten worden vertaald op de laatste pagina, andere niet, zie 72, 326. De plaatsnamen zijn allemaal in het Italiaans, behalve 'de Vallei van de Draak' (327, 371). In de dialogen weet je dikwijls niet wie wat zegt, zie 75, 286.

Het is belachelijk dat Joe Kurhajec met zijn korte armpje beeldhouwer is (103, 242). Dat is uitgesloten. Ook belachelijk is dat hij zich in een paar jaar omschoolt van Vietnam-veteraan (249) tot leraar beeldhouwen, tekenen en schilderen. Nog belachelijker is dat hij samen met Simonetti het dak van zijn huis herstelt (248).

Belachelijk zijn op den duur ook al die droomscènes waarin de personages zweven, onzichtbaar worden en zich soms erg wreed gaan gedragen. Het procédé wordt veel te veel toegepast. Als verleden tijd van 'wuiven' gebruikt De Jong systematisch 'woof' (166, 179, 301, 402). Reve komt er een keer of drie in voor met *Nader tot U* (233).

Belachelijk zijn ook de toevalligheden die in een negentiende-eeuwse roman tegenwoordig als ridicuul beschouwd zouden worden:

- 1 De eerste ontmoeting met Simonetti (begin van de roman en 235)
 - 2 De auto die opnieuw opduikt (240)
 - 3 De eerste ontmoeting met Simonetti en de 'arrestatie' (366)
- De Jong spreidt ook veel te graag zijn kennis tentoon: de zoon van Goethe (244)

Aangezien het een eerste druk is met hardcover: houden

Philip Vermoortel

12-2022

HET WOORD 'NEGER(IN)'

209: Leda had zich op soepele negerinnenvoeten door de mezzanino bewogen.

261: Zigeuners en echtscheiding? Ach, het is oplichterij. **[Zigeuners zijn bedriegers.]**

291: Nu ga ik je een enorme zoen geven met mijn enorme negerinnenlippen

332: Maar ik trouw niet met hem. Zo'n halve neger.

355: de praalzieke hartstocht van de Italiaanse mannen, hun grilligheid, hun onbetrouwbaarheid, lafheid, oppervlakkigheid en egoïsme

399: Louis Armstrong, een vette neger, dat was de eerste.

CITATEN

22: in de knieën geschoten **[cf. Manuel in de serie 'Un professore']**

25: Machiavelli: 'Hoe minder men weet des te meer zal men vermoeden.'

263: ze verkocht toen nog sigaretten per stuk

339: Er werd geschoten en hij voelde rond zijn knieschijven kogels binnendringen.

358: Het publiek slikt alles wanneer het op de juiste wijze wordt bediend.

375: Alle belangrijke politici hebben tegenwoordig toch de beschikking over dubbelgangers?